

Jyllinkosken voimalaitos ympäristöineen (rky/m, luonto- ja virkistyskohde, perinnebiotooppi) ja Pitkämönluoman ja Jyllinkosken jyrkkärinteiset lehdot (Natura)

Alueella on säilynyt esim. 100 vuotta vanha Jyllinkosken sähkölaitos, pato ja vanha silta. Pitkämönluoman ja Jyllinkosken jyrkkärinteiset lehdot Kauhajoen ja Jalasjoen yhtymäkohdassa kuuluvat Natura2000-ohjelmaan. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013b) Hirvelänsaarella on inventoitu perinnebiotooppi. Ylös kosken partaalle nousee luontopolku ja rannalla on museo.

Jyllinkosken kulttuuriympäristö käsittää voimalaitoksen lisäksi myös kosken patorakenteet alueen länsireunalla sekä ansarakenteisen sillan ja sillan pieleen siirretyn puurunkoisen muuntamokopin. Alkuperäisen asunsa säilyttänyt voimalaitosympäristö muodostaa huomattavan maisemallisen kokonaisuuden. (Niukko 2017)

Kuva 119 Jyllinkoski Kyrönjoella

Kurikan entinen ajokalutehdas (rky/m)

1937 toimintansa aloittanut Kurikan ajokalutehdas Velsa ja rautatieaseman läheisyyteen sijoittuva teollisuusalue ilmentävät 1900-luvun alun ja sotien jälkeisen ajan teollistumisvaihetta Suomessa. Velsan rakennuskokonaisuus toimii Kurikan kaupungintalona. (Niukko 2017)

Työväentalo (rky/m)

Kurikan komea punainen työväentalo on vuodelta 1907 (Niukko 2017). Kohde edustaa aikakautensa keskeistä rakennustyyppiä.

Kurikan keskusta ja sen kohteet (asutuskeskus)

Kurikankylän vanha kylätontti sijoittuu aivan Kurikan kaupungin keskustaajamaan kupeeseen, joen toiselle puolelle. Historiallisesti kerroksisessa keskustassa kulkee vanhoja maantien linjauksia. Alueen ydin rakentuu Kurikantien varteen, johon aikojen myötä on muodostunut tiivis kaupan ja hallinnon keskus. Alueen vanhimpia taloja kirkon ohella on Yli-Jyrän kantatalon vanha pää-rakennus kirkon eteläpuolella. Alueelle keskittyy runsaasti sekä historialtaan että arkkitehtuuriltaan arvokasta rakennusperintöä kuten paikallisten rakennusmestareiden Sameli Hakolan ja Anton Hakolan suunnittelemissa rakennuksissa sekä tunnettujen arkkitehtien kuten Arne Ervin suunnittelemissa julkisissa ja yksityisissä rakennuksissa kuten yhteiskoulu, kunnanlääkärintalo ja Oiva Luhtalan talo 1950–1960-luvuilta. (Niukko 2017)

Kankaantienvarren asutus (rky/m)

Kankaantienvarren raittiasutus käsittää huomattavan joukon kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusperintöä kuten Kiskolan talo 1800-luvulta, vanhan kättilön virkatalo, joka ajan paikallisesta rakennusperinteestä poikkeavia ratkaisuja, Juho Heikki Salomoninpoika Nisulan rakentama Kurikan ensimmäinen kansakoulu vuodelta 1882 sekä rakennusmestari Anton Hakolan itselleen rakentama Hakola 1970-luvulla nykyiselle paikalleen siirrettynä. (Niukko 2017)

Kurikan keskusta (rky/m)

Alue käsittää keskustaajaman ydinalueen, jonka tiiviin kokonaisuuden kiintopisteeksi sijoittuu kirkko ja hautausmaa aitoineen, talvihautoineen ja

muistomerkkeineen. Kirkkomiljöön ympärille muodostuu historiallisesti kerroksinen, toiminnallisesti monimuotoinen alue, jonka historiallinen ydin sijoittuu Kurikantien vanhan maantienlinjauksen varteen. Alue käsittää muun muassa Ala-Jyrän kantatalon vanhan tontin 1800-luvun talonpoikaistaloineen, 1920–1930-lukujen rakennusperintöä edustavat Franssila sekä Seurakuntataloksi vuonna 1939 rakennetun Kurikkala, joka on kurikkalaisen rakennusmestari Sameli Hakolan rakentama. lisäksi alueella on runsaasti liike-, koulu- ja rautatierakennuksia, modernia rakennusperintöä, vanha Esson huoltamo ja kirjaston vuodelta 1982. (Niukko 2017)

Kuvat 120-121 Kurikkala sekä Kurikan kirkko ja kellotapuli Kurikan keskustassa.

Kurikan kirkko ja kellotapuli (erillislailla suojeltu rakennus)

1800-luvulla rakennetun kivikirkon kahdeksankulmaista attikaosaa kattaa suuri, lanterniiniin päättävä kupoli. Erillinen, puinen kellotapuli on vuodelta 1794. (Museovirasto 2025)

Museonmäki (rky/m)

Kurikan kotiseutumuseon ympäristössä, ns. Mosselokaupungin alueella on säilynyt vanhaa asutusta sekä lukkarin virkatalo Lukkarila vuodelta 1914. (Niukko 2017)

Kurikan kylä (rky/m)

Arvotetulla alueella on useita sillalle ja Kurikan kirkolle johtavan tien varteen nauhamaisesti ryhmittyneitä kylän vanhoja rakennuksia ja maisemallisesti arvokkaita kantatiloja: Kurikan osuusmeijeri, Takalahti, Kaunislahti, Rinta-Kurikka, Vähä-Kurikka ja Kurikka (Myllyniemi). Osuusmeijerissä toimii nykyään helluntaiseurakunta. (Kioski-Sovellus)

Latva-Reinikka (rky/m)

1880-luvulla valmistunut rakennus sijaitsee mäenharhalla, Kurikan keskustan liepeillä. Ympäristössä on runsaasti uutta rakennuskantaa. (Kioski-Sovellus / Inventointi 1995)

Kurikan – Ilmajoen kulttuurimaisemat (ma)

Kulttuurimaisemat edustavat lakeusmaisemaa sekä vaihettumismaisemaa eteläpohjalaisen lakeusmaiseman ja yläjuoksun kankaremaan välillä. Kyrönjoen varressa maisemaa leimaa monipuolinen, historiallinen kulttuuriympäristö.

Alueen maisemarakenne muodostuu ylä- ja alatasanteita muodostavasta Kyrönjokilaaksosta ja jokilaaksoa rajaavista metsäselänteistä. Koskenkorvan pohjoispuolinen Huissin ja Kyrönjoen välinen alue on hallitseviltä piirteiltään lakeusmaisemaa. Koskenkorvalta Kurikkaan maasto nousee paikoin voimakkaasti jokilaaksosta vedenjakajia kohti ja suhteelliset korkeuserot ovat

eteläpohjalaisittain suuria. Kyrönjoki on monin paikoin kaivautunut syvälle savi-, siltti- ja hiekkakerrokseen. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013b)

Koskenkorvan kylä ja tehtaasat ovat rakentuneet maiseman solmukohtaan, harjun ja joen risteykseen. Koskenkorvalta yläjuoksulle jokivarressa lehtokasvillisuus on vallitsevana. Suurin osa Kyrönjokivarresta alueella on kuitenkin puutonta ja jokea reunustavat korkeakasvuiset niityt. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013b)

Ilmajoki sai pysyvän asutuksensa 1100-luvulla. Sitä ennen Kurikassa on ollut asutusta lähes tuhannen vuoden ajan esikeraamisen ja varhaisen kampakeraamisen vaiheen lopulle ja sitten uudelleen vasarakirveskulttuurin aikaan (n. 2100-2000e.Kr.) Kyrönjoki sai rannoilleen Kyrönkankaan tien viimeistään 1500-luvun alussa. 1800-luvulta eteenpäin. Jokimaisemassa on myös myllyjä. Rakentaminen sijoittuu peltolaaksossa jokea tai harjua seurailevien teiden varalle, laakson moreenikumpareille tai selänteiden reunoille. Maisemaa leimaa monipuolinen historiallinen kulttuuriympäristö. Maamerkkejä ovat Koskenkorvan tehtaasat, siilot ja Santavuori. Santavuorelta avautuu hienot näköalat alapuoliseen maisemaan. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013b)

Postitie (rky/m)

Vanhan Postitien linjauksella on merkittävä liikennehistoriallinen arvo. (Niukko 2017)

Tuiskulan koulu (rky/m)

Vanha kyläkoulu aloitti toimintansa 1903. Rakennus sijaitsee näkyvällä paikalla tien varressa, viljelymaisemassa.

Pyhäkoulutupa (rky/m)

Kohde on rakennettu vuonna 1884 kiertokoulurakennukseksi Tuiskulan kylään. Rakennus sijaitsee nykyisin kylätien varressa, nauhamaisessa mäkiasutuksessa. (Kioski-sovellus / Inventointi 1997)

Nopankyläntien asutus (rky/m)

Kohde on jälleenrakentamiskauden omakotitaloalue Nopankyläntien varressa (Kioski-sovellus / Inventointi 2008)

Kuva 122 Näkymä Kurikan - Ilmajoen kulttuurimaisemaan. Jokimaisema on Kyrönjoella vaihtelevampaa kuin lähempänä rannikkoa sijaitsevista jokimaisemista. Maiseman taustalla näkyvät täälläkin jo aiemmin rakennetut tuulivoimalat.

Panttilan kylä ja Kurikan lakkitehdas (RKY, Kurikassa hankealueen koillispuolella, noin 27 km päässä)

Panttilan kylässä on edustavia talonpoikaisia pihapiirejä komeine pohjalaistaloineen sekä maaseudun varhaista teollisuutta edustava Kurikan lakkitehtaan alue moderneine teollisuusrakennuksineen. Kylä on muodostunut Koskenkorvalta Kurikkaan vievän maantien ja Kyrönjokeen laskevan syväuomaisen Nenättömänluoman risteykseen. Luoman rannalla on Kurikan Lakkitehtaan alue, jossa 1928 rakennettu vanha tehdas ja arkkitehti Aarne Ervin 1938 suunnittelema tehdasrakennus muodostavat yhtenäisen seinämän luoman suuntaan. Ervin 1939 ja 1941 suunnittelemat tehtaan johtajien asuinrakennukset ovat luomaan laskevassa puistossa. Lakkitehdas aloitti toimintansa Panttilan kylässä alun perin jo 1899. Se oli 1930-luvulla maamme suurimpia vaatetustehtaita ja lopetti toimintansa 1975. (Museovirasto 2009)

Kuvat 123-125 Panttilan kylä ja Kurikan lakkitehdas

Koskenkorvan tehtaat (RKY, Kurikassa hankealueen koillispuolella, noin 30 km päässä)

Koskenkorvan tehtaat muodostavat 1930- ja 1970-luvun rakennusryhmineen autenttisen ja alkuperäisessä käytössään olevan, korkeatasoista teollisuusarkkitehtuuria edustavan, ajallisesti kerroksellisen kokonaisuuden. Ensimmäisen vaiheen punatiiliset tehdasrakennukset muodostavat kompaktin kahden rakennusryhmän alueen, jossa on toimistona toimiva vanha tehdas sekä voimalaitos. 1970-luvun laajennus, tislamo on tiivis Einari Teräsvirran suunnittelema rakennusryhmä. 1980-luvun rakennukset muodostavat tehdasalueella oman ryhmänsä. Ne on yhdistetty 1970-luvun tislamoon lasisella yhdyskäytävällä, joka toimii vertikaalielementtinä horisontaalisten siilojen ym. rakennusten massassa. Korkeat siilot, jotka muodostavat maisemallisen maamerkin erityisesti Vaasasta päin tultaessa. (Museovirasto 2009)

Päntäneen jokivarsimaisema (ma)

listä peltolaaksoa, jonka ytimenä virtaa yksi Kyrönjoen latvavesistä syvälle uurtuneessa uomassaan. Päntäneenjoki sivu-uomineen tulee esiin maisemassa lähinnä rehevänä puustovyöhykkeenä. Jokivartta luonnehtii luonnontilaisuus; kapea joki on mutkitteleva ja rannat kumpuilevia. Päntäneenjoki on erittäin tulvaherkkä, minkä vuoksi kesätulvat ovat yleisiä. Päntäneen avoimet peltoalat saavuttavat lakeuden mittasuhteet. Viljelylaakso kapenee pohjoisessa solaksi, jonka läpi kulkee erittäin mutkitteleva joki ja sitä myötäilevä kylätie. Jokimaasta pohjoiseen puustoisten soiden jakamana maisematilana avautuu laaja Kainaston viljelylakeus. Sijainti Lapväärtin ja Kristiinankaupungin kulkureitillä on vaikuttanut kylän kehittymiseen sekä rakennuskannan ulkoasuun. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013b)

Hyypänjokilaakson kulttuurimaisema (VAMA)

Hyypänjokilaakson kulttuurimaisema on maisemaseudustaan poikkeava kokonaisuus, josta jokilaakson kapeus ja jyrkähköt rinteet tekevät erityisen. Maisema-alueen tärkeimpiä arvoja ovat maastonmuotojen ja geologisen historian ohella monimuotoinen luonto sekä aktiivisesti hoidettu maatalousmaisema. Hyypänjokilaaksoon on perustettu luonnonsuojelulain mukainen valtakunnallinen maisemanhoitoalue.

Hyypänjokilaakson maisema-alue sijaitsee 3–4 kilometriä leveässä, pohjoisesta etelään kulkevassa ruhjelaaksossa. Maisema-aluetta mutkitellen halkova syväuomainen Hyypänjoki (Kauhajoki) on Kyröjoen latvahaara, joka saa alkunsa Kauhajärvestä. Hyypänjokilaakson kulttuurimaisema edustaa arvokasta eteläpohjanmaalaista viljelymaisemaa, jonka historiaan on vaikuttanut alueen sijainti Pohjanmaan ja Satakunnan välisellä eräalueella. Maisema-alue muodostaa vaihettumisvyöhykkeen eteläpohjalaisesta viljelylakeudesta jyrkärinteisen ja kapeahkon jokilaakson luonnehtimiin maatalousmaisemiin. Jokilaaksossa mutkittelevan Hyypänjoen latvahaarat muodostavat arvokkaan kanjonikokonaisuuden. Muita alueen maisemakuvaan vaikuttavia luontoelementtejä ovat joen rantavyöhykkeet, rinteitä uurtavat kanjonimaiset puoroumat, kymmenet lähteet metsäsaarekkeineen sekä rehevä kasvillisuus.

Hyypänjokilaakso edustaa monipuolista ja aktiivista maatalousmaisemaa, jonka asukkaat pitävät ympäristöstään hyvää huolta. Jokilaakson viljelymaisema on avointa, rakenteeltaan kapeaa, jatkuvaa ja polveilevaa. Rinteiden yläosiin keskittynyt rakennuskanta on pääosin verrattain nuorta, mutta jokilaakson kylärakenne on säilynyt perinteisenä. Hämes-Havusen umpipiha maisema-alueen pohjoispäässä on arvokas esimerkki eteläpohjalaisesta rakennusperinteestä. (Ympäristöministeriö, Syke 2021).

Kuva 126 Näkymä Hyypänjokilaakson kulttuurimaisemaan (Kuva Sweco Finland)

HAVAINNEKUVA 11 Hyypänjokilaakson kulttuurimaisema, VE1

Havainnekuva 11 esittää Siltanevan voimaloiden näkymistä Hyypänjokilaaksoon, 25,8 km etäisyydelle Siltanevan voimaloista. Voimaloiden roottorien pyöriviä osia on mahdollista havaita horisontin yllä tarkkaan katsoessa.

Hämes-Havusen umpipiha (RKY)

Hämes-Havusen tilan mies- ja karjapihaan jakautuva umpipihakokonaisuus on edustavaa 1800-luvun eteläpohjalaista talonpoikaisarkkitehtuuria. Vauraan talonpoikaistalon asuinrakennuksista kaksikerroksinen isotupa on rakennettu 1827 ja pikkutupa 1860-luvulla. Kolmannelta sivulta pihaa rajaa pitkä aittarivi. Karjapihan eli tarhan sivuja rajaavat eläinsuojat ja lato. Umpipihan ulkopuolella on sauna, paja ja kaksi aittaa. Hämes-Havunen sijaitsee Kyrönjoen latva-joen varrella. Tilan ohi kulkeva maantie on osa vanhaa Kyrönkankaan tietä, joka on ollut käytössä jo keskiajalla. (Museovirasto 2009)

Virkistys, matkailu ja luonto

Norinkylällä sijaitseva entinen Hirvelän koulu eli Opistola toimii kunnostettuna matkailu- ja majoituskäytössä. Hankkeesta noin 7 km koilliseen sijoittuu myös moottori- ja ravirata, joiden yhteydessä on myös majoitusta.

Kurikan ja Jurvan väliseen maastoon ja Kurikan Santavuorelle sijoittuu laajemmin virkistysreitistöä. Maastossa on melko korkeita mäkiä, joista muutamilla on näköalatorneja. Alueella on jo nykyisellään myös tuulivoimaa paljon Siltanevaa lähempänä.

Muut inventoidut kulttuuriympäristöt

Hankealueen läheisyyteen sijoittuva Norinkylä on ollut aiemmassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2040:ssa osa laajempaa maakunnallista maiseman arvoaluetta, mutta nykyisellään arvoalueeksi on osoitettu ainoastaan tien ympärille sijoittuva rakennettu kulttuuriympäristö.

Osa-alueella on laajemmin tarkasteltuna satoja museoiden inventoimia rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, joista useimmat sijoittuvat maakunnallisesti arvokaille maisema-alueille tai niiden läheisyyteen. (Kioski-sovellus)

Perinnebiotooppi (perinnemaisemat)

Osa-alueen ainoa maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi, Käpylänmaa sijaitsee Kauhajoen lentokentällä 28 km päässä Siltanevaan suunnitelluista voimaloista. Inventoituja muita perinnemaisemia on kaiken kaikkiaan vähäisesti. Lähin arvottoman kohde sijaitsee Norinkylässä.

Muinaisjäännökset

Osa-alueen alueella on sijainnut paikoin kivikautista asutusta. Hanketta lähimmät kivikautiset muinaisjäännökset sijaitsevat Ratinkylässä, Kainastonjoen pohjoisosassa. Kohteet ovat kuitenkin esinelöytöjä, eivätkä siten juuri vaikuta maisemassa. Lähin valtakunnallinen VARK-kohde sijaitsee Koskenkorvassa yli 30 km Siltanevaan suunnitelluista voimaloista ja on merkittävämpi neoliittisen kivikauden asuinpaikka.

Geopark

Lauhanvuori – Hämeenkanas Geoparkin geologinen teema kertoo alueen monipuolisen suoluonnon kehityksestä sekä alueen muinaisista kadonneista vuoristoista. Geopark-alue ulottuu Etelä-Pohjanmaalta pitkälle etelään ja sen pinta-alasta kolmannes on suota. Suomenselän eteläosassa, luonto- ja kulttuurisuomen rajamailla sijaitsevalla alueella tavataan Tunturi-Lapin Palsasoita lukuun ottamatta lähes kaikkia Suomessa tavattavia suoyhdistymätyyppejä. Eri-tyyppisen edustavia ovat alueen kohosuot eli keidassuot. (Lauhanvuori – Hämeenkanas Geopark 2023)

Kauhajoelle sijoittuu Geoparkia esittelevän kartan mukaan Lauhanvuori – Hämeenkanas geoparkin matkailupalveluita. Lähimmät geo- ja luontokohteet ovat kauempana Siltanevasta: Hyypänjokilaakso ja Karijoella sijaitseva Susiluola ympäristöineen.

3.5 Närpiönjoen / Närvijoen kulttuurimaisemakokonaisuus

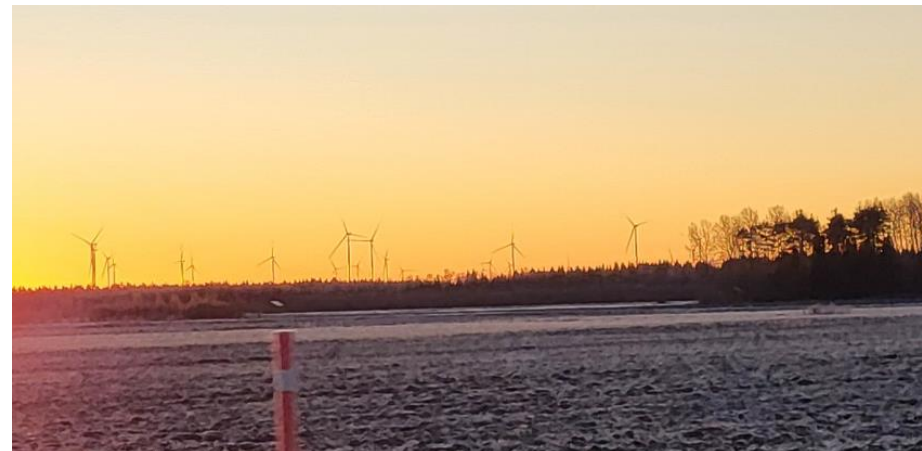
3.5.1 Yleiskuvaus

Tässä jokiperusteisesti esitetty kulttuurimaisemakokonaisuus koostuu oikeastaan kahdesta melko erillisestä osasta, Närpiöstä ja Jurvasta, joihin liittyvät omat asutuskeskuksensa ja jokilaaksojen kulttuurimaisemansa. Närpiön ja Jurvan maisemia yhdistävät joki ja toisaalta myös joen läheisyyteen sijoittuvat näyttävät historialliset rakennetut kulttuuriympäristöt, jotka eroavat tyyliltään jonkin verran Teuvalaisista kulttuuriympäristöistä ja selvästi Kyrönjoen varren kulttuuriympäristöistä. Närpiö on nykyisellään tunnettu mittavasta vihannesten tuotannosta ja Jurva muun muassa paikallisesta huonekaluteollisuudesta.

Jurva on rakentunut alkujaan Jurvajärven ja Tainusjärven läheisyyteen, mutta järvet ovat umpeutuneet 1900-luvulle tultaessa. Närpiö on puolestaan osa ruotsinkielistä Pohjanmaan rannikkoa. Närpiön kirkko on rakennettu 1400-luvulla. Närpiön keskusta sijoittuu historiallisen Rantatien ja 1700-luvulla Vaaasaan rakennetun oikotien, Adolf Fredrikin postitien, risteykseen. Maisemassa näkyvät nykyisellään tuulivoima ja kasvihuoneet.

Osa-alueen pohjoispuolella, Pirttikylästä kaakkoon ja luoteeseen on ainakin kaksi peltolakeutta, joilla on vielä nykyiselläänkin havaittavissa pohjalaiselle maisemalle tyypillisen ”latomeran” piirteitä.

Kuvat 127-129 Kulttuurimaisemakokonaisuudelle nykyisellään tyypillisiä elementtejä ovat muun muassa tuulivoimalat, kasvihuoneet ja idylliset pihapiirit. Kuvat ovat Pirttikylästä ja Närpiönjoen kulttuurimaiseman alueelta.

3.5.2 Arvoalueet ja muut erityiskohteet

Jurvanjärven kulttuurimaisemat (ma)

Jurvanjärven kulttuurimaisema on maakunnallisesti edustava esimerkki viljelykäyttöön raivatun järven maatalousmaisemasta ja sitä ympäröivien kylien arvokkaasta rakennusperinnöstä.

Viljelysmaaksi kuivatun Jurvanjärven alue muodostaa tasaisen liejusavi-savitasangon, ympäröivät, tiiviisti rakentuneet kylät. Levajoki on Jurvanjärven alueen keskellä virtaava suora uoma, johon Kyläjoki yhtyy Jurvan kirkonkylän pohjoispuolella. Viljelytasangon reunoille, hienoainesmoreenimuodostuman päälle ovat tiiviisti rakentuneet kylät Järvenpää, Niemenkylä ja Koskimäki. Alueella on runsaasti arvokasta rakennusperintöä, joka on sijoittunut kyläraittien varsille. Rakennuskanta on kerroksellista, arvokkaimmat kulttuuriympäristöt edustavat tyypillistä vaurasta pohjalaista rakentamisperinnettä. (Asunmaa 2014).

Honkala (rky/m)

Maisemallisesti näyttävällä paikalla sijaitseva Niemenkylän komea nuorisoseurantalo valmistui vuonna 1948 vuonna 1945 palaneen rakennuksen tilalle. Rakennus mukailee tyyliltään kaksifooninkista pohjalaistaloa jälleenrakennuskauden yksinkertaisin ilmaisuin. Paikalla toimii edelleen vuonna 1909 perustetun nuorisoseura. (Kioski-sovellus / Inventointi 2011)

Kuvat 131-132 Kestin kylää Jurvajärven kulttuurimaiseman eteläisimmästä osasta, joka on lähinnä Siltanevan voimaloita.

HAVAINNEKUVA 14 Jurvanjärven kulttuurimaisemat / Kesti (asutus) ja SYMBOLIKUVA 3 Jurvanjärven kulttuurimaisemat / Jurva, VE1

Havainnekuva 14 esittää Siltanevan voimaloiden näkymistä Jurvajärven kulttuurimaiseman eteläosaan, Järvenpään Ala-Mattilaan, 5,4 km etäisyydelle voimaloista.

Symbolikuva 3 esittää Siltanevan voimaloiden näkymistä Jurvajärven kulttuurimaisemaan, Jurvan keskustassa sijaitsevan Jurvan kirkon lähelle, 11,3 km etäisyydelle voimaloista. Kuvasta voidaan havaita voimaloiden peittyvän kokonaan puiden taakse, vaikka näkyvyysalueanalyysi esittää kohtaan mahdollista näkyvyyttä. Näkyvyysalueanalyysi näyttää usein rakennettuun ympäristöön todellista suurempaa näkyvyyttä, sillä se ei huomioi rakennusten ja rakennettuun ympäristöön liittyvän kasvillisuuden vaikutusta näkymi

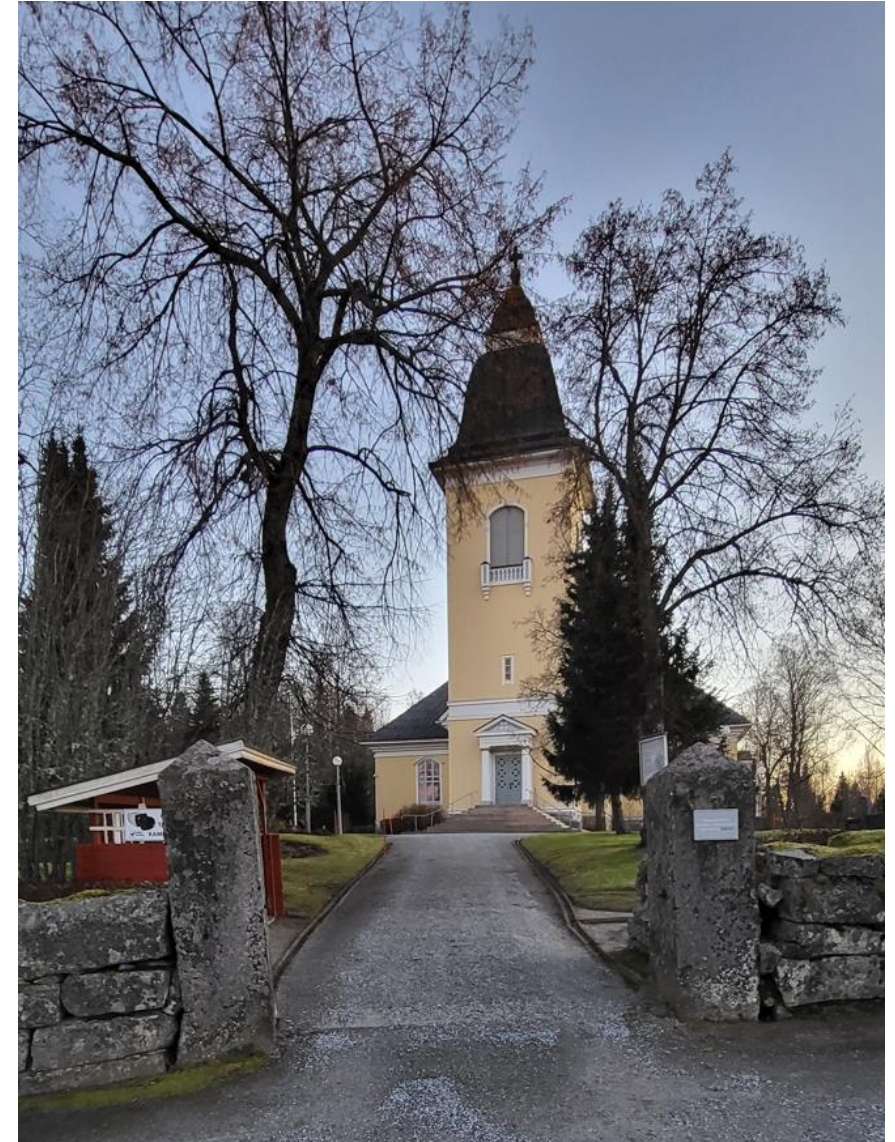

Jurvan keskusta (asutuskeskus) ja sen kohteet

Jurvan kirkko (erillislailla suojeltu rakennus) ja Jurvan kirkonkylä (rky/m)

Jurvan kirkko edustaa yksinkertaista uusklassismia. puukirkko on tasavartinen ristikirkko, johon liittyy korkea torni. Kirkon ympärillä on vanha hautausmaa ja kirkon vieressä on vanha, 1800-luvun pitäjänmakasiini vaivaisukkoineen. Kel-
lotapuli on vuodelta 1923. (Museovirasto 2025)

Jurvan kirkon ympäristössä vanhojen tielinjojen Kirkkokujan ja Kangastien varrella on säilynyt ehyt kokonaisuus vanhan kirkonkylän asutusta ja perinteistä rakennuskantaa. Alueella sijaitsee muun muassa Reinin koulun kaksikerroksinen 1920-luvun klassistishenkinen rakennus ja Kangastien varrella seurojen-
talo Toimelta vuodelta 1899. (Niukko 2017)

Kuvat 133-135 Jurvan kirkkoa ympäröivä kulttuuriympäristö kokonaisuutena erityisen edustava.

Kuvat 136-139 Jurvalaista tuulivoimamaisemaa, katunäkymä Jurvan keskustasta, entiseen kunnantaloon perustettu Päiväkoti Kunnannuppu ja jurvalaista tiemaisemaa. Jurva kuuluu nykyään hallinnollisesti Kurikkaan.

Jurvan vanha veistokoulu (rky/m)

Pohjanmaalaisen käsityötaidon opettamista varten tilattomalle väestölle perustettu Jurvan Veistokoulu laajeni Pohjanmaan Nikkarikeskukseksi ja 1900-luvun loppuvuosina ammattikorkeakouluksi. Ajallisesti kerroksiseen kouluympäristöön kuuluu vuonna 1956 rakennetun koulurakennuksen lisäksi myös mm. asuntola 1970-luvulta sekä vuonna 2004 valmistunut, arkkitehtonisesti merkittävä koulurakennus Sella, jonka suunnitteli Mauri Mäki-Marttunen. (Niukko 2017)

Ihanämäki ja Marttila (rky/m)

Rakennukset kuuluvat Peurantien historialliseen raittimaisemaan. Todennäköisesti 1909 rakennetun Marttilan hyväkuntoisen ja kauniin punaisen päärakennuksen perinteinen ilme on säilynyt hyvin korjauksista huolimatta. (Kioski-sovellus / Inventointi 2024) Ihanämäen rakennus sijaitsee niin ikään kylätien varrella, pienellä kumpareella.

Jurvan vanha keskusta (rky/m)

Mäntyläntien varren raittiasutus on Jurvan vanhinta asuinalueetta, jossa sijaitsee Hiipakan, Mäntylän ja Peuran kantatalojen talouskeskukset, vanha hautausmaa muistomerkkeineen sekä vanha maantiensilta. Alue on ollut asuttuna viimeistään 1600-luvulta. Mäntyläntien nimellä kulkeva tielinjaus näkyy vuoden 1745 pitäjänkartassa suunnilleen nykyisin linjauksin. 1600-luvulta käytössä olleen Auneen hautausmaan paikka sijoittuu tien itäpuolelle. (Niukko 2017)

Koskimäki (rky/m)

Koskimäen kylä on sijainnut samoilla paikkeilla, vanhan raitin varrella satojen vuosien ajan. Useimmat alueen talojen kaksi- ja puolitoistakerroksista päärakennuksista on 1800-luvulta. (Niukko 2017)

Kuva 140 Pohjanmaalle tyypillistä latomerta on säilynyt paikoin Närvijoen ja Pirttikylän läheisyydessä Närpiössä. Kuva on Fingridin voimalinjan ylityspaikan tuntumasta, Närvijoen maisema-alueen vierestä.

Närvijoen kulttuurimaisema (ma)

Närvijoen kulttuurimaisema edustaa seudulleen tyypillistä jokivarteen kehittynyttä, elinvoimaista maaseutukylää, jota leimaa pitkään jatkunut maatalous. Se sijoittuu kahden metsäselänteen väliseen jokilaaksoon, jota halkoo pieni ja mutkainen joki. Närvijoki on topografialtaan tasainen jokivarsikylä. Asutus keskittyy nauhamaisesti kylätien varteen. Närvijoen kulttuurimaisema-alueella on pitkää asutushistoriaa kuvaavia arvoja, mistä kertovat monet kivikautiset asuinpaikat. Närvijoen maisemakuva leimaa selkeä maisemarakenne, jossa tien molemmin puolin avautuvaa peltomaisemaa elävöittävät maatilat, laidunalueet ja viljelmät. Vanhat pohjalaistalot pihapiireineen erottuvat muuten vaihtelevan rakennuskannan joukosta. (Asunmaa 2014).

Horonkylä (rky/m)

Horonkylä on Närpiön ja Teuvan välille sijoittuva kyläympäristö, joka liittyy Itäjoen lasku-uoman kautta Närpiönjokeen. Hahtolan vanhalla kylätontilla sijaitseva, näyttävä Hahtolan 1800-luvun kaksifooninkinen talonpoikaistalo pihapiireineen muodostaa alueen kyläkuvallisen solmukohdan. Kylätontin eteläreunaa kulkee vanha kylätie, jonka varressa on vanhoja talousrakennuksia. (Niukko 2017). Horonkylä harjun päälle tiiviisti rakentunut kylä.

SYMBOLIKUVA 10 Närvijoen kulttuurimaisema, VE1

Symbolikuva 10 esittää Siltanevan voimaloiden näkymistä Närvijoen kulttuurimaisemaan 11,0 km etäisyydelle voimaloista. Tienäkymässä voimalat jäävät lähes kokonaan tien varren rakennetun kulttuuriympäristön peittämiksi. Voimaloista jää sen vuoksi näkymään vain pieniä osia.

Pirttikylän kirkko (erillislailla suojeltu rakennus)

Pirttikylän uusklassillinen puukirkko on muodoltaan länsitornillinen pitkäkirkko. Julkisivuja jäsennöivät voimakkaasti profiloitu kattolista, pilasterit ja kaari-ikkunat. Kirkko rakennettiin Johan Nordbergin johdolla 1781-1783. Pirttikylä kuului Närpiön seurakuntaan vuodesta 1555 oman seurakunnan perustamiseen saakka 1859. (Museovirasto 2025)

Kuva 141 Pirttikylän kirkko jouluvalaistuksessa

Adolf Fredrikin postitie (RKY)

Adolf Fredrikin postitie on varhainen kruunun toimesta 1760-1770-luvulla rakennettu historiallinen tielinja. Viivasuora tie halki alavan viljelysmaiseman on kolmisenkymmentä kilometriä pitkä ja tienäkymältään vaikuttava. Tienvarsimaisemaan kuuluvat puukujat sekä tienvarsiasutus, joka on syntynyt 1700-luvun lopulta alkaen tienrakennuksen ja soiden kuivaamisen seurauksena.

Kuningas Adolf Fredrikin nimeä kantava maantie kulkee Närpiön kirkonkylästä Pirttikylään. Vaasaan johtava tie on suurimmalta osin koivujen reunustama, ja

tienvarsimaisemassa on pihateiden risteyksiin pystytettyjä huolellisesti hakattuja kivisiä portinpylväitä. Tie rakennettiin suolle ja pohjustettiin risukimpuilla. Suon kuivaus mahdollisti viljelyn ja asutuksen leviämisen tien varrelle. Posti alkoi kulkea Pirttikylän kautta ympärivuotisesti 1778. (Museovirasto 2009)

Kuvat 142-143 Rakennettua ympäristöä Adolf Fredrikin postitien varrelle.

Kuva 144 Läheltä näkyvät rannikon puoleiset tuulivoimalat ovat nykyisellään erittäin näkyvä osa Adolf Fredrikin postitien maisemaa.

Ylimarkun kirkko (Suojeltu rakennus)

Närpiön Ylimarkun kylän puukirkko on tasavartinen ja sisäviisteinen ristikirkko. Ristikeskusta korostaa lyhty. Kirkkoa koristavat nikkarityyliset listoitukset. Ikkunat ovat korkeat. Kirkkoa ympäröi hautausmaa. Erillinen tapuli seisoo kirkon vierellä. (Museovirasto 2025)

Kuva 145 Ylimarkun kirkon maamerkinomainen tapuli postitien varrella.

SYMBOLIKUVA 9 Adolf Fredrikin postitie / Närpiöjoen kulttuurimaisema, VE1

Symbolikuva 9 esittää Siltanevan voimaloiden näkymistä Adolf Fredrikin postitien puoliväliin, 20,7 km etäisyydelle voimaloista. Vastaavassa havainnekuvassa voimalat jäävät niin suurissa määrin puuston taakse, ettei niitä erota kuvasta.

Närpiönjoen kulttuurimaisema (ma)

Närpiönjoen kulttuurimaisemaa on esitetty vuoden 2013 inventoinnissa valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013a), mutta aluetta ei ole otettu VAMA 2021 verkostoon. Sen arvotus on siten edelleen maakunnallinen.

Närpiönjokilaakson maisemarakenne on selkeä; jokilaakso rajautuu selväpiirteisesti reunoilla kohoaviin selänteisiin. Pellot levittäytyvät laajoina pohjois-eteläsuunnassa virtaavan Närpiönjoen varrelle. Närpiönjokilaakso on laajalti jääkauden jälkeistä vedenpeittämää tasankoa. Leveänä virtaava Närpiönjoki muodostaa kauniin vesiväylän koskipaikkoihin ja siltoineen. Närpiönjokilaakso on merkittävä muuttolintujen levähdyspaikka. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013a)

Arvokkaita maisemakohteita ovat Närpiönjoen varrelle sijoittuvat avoimet kulttuurimaisemat sekä Närpiönjoen itäpuolelta avautuvat tievarsimaisemat. Närpiönjokilaakson reunavyöhykkeiltä on löydetty runsaasti pronssi- ja rautakautisia röykkiöitä. Merkittävä elinkeino nykyisin on kasvihuoneviljely. Närpiönjoen kulttuurimaiseman tärkeä osa on jokivarren viljelymaisemien ja vanhan asutuksen lisäksi Adolf Fredrikin postitie. Tien varrella on ruotsinkieliselle Pohjanmaalle tyypillistä vanhaa rakennuskantaa. Alueen asutus on perinteisesti sijoittunut tiiviiksi nauhaksi laakson selänteiden reuna-alueille tai maisema-alueen läpi kulkevan tien varteen. Myös alueen mäkikumpareilla ja rinteillä sijaitsevat taloryhmät ovat maisemallisesti arvokkaita. Parhaita jokinäkyymiä avautuu siltojen ja kyläkeskusten läheisyydessä. Koskilla on vanhoja mylly- ja sahapaikkoja. (Kuoppala, Asunmaa & Purola 2013a)

Museosilta / Nybro (RKY)

Tiehallinnon valitsevat museosillat kuvastavat maamme liikenneverkon ja silanrakennustaidon kehitysvaiheita 1700-luvulta nykypäiviin saakka. Närpiön Nybro (1842) ns. Adolf Fredrikin postitieltä risteävällä tiellä ylittää joen Finbyssä. Paikalla on koskenperkaustoimikunnan luutnantti C.F. Favorinin piirustusten mukaan paikallisesta Bölen graniitista rakennettu kolmiaukkoinen lohkokivisilta. Nybro on varhaisen kivisilta-arkkitehtuurimme kauneimpia saavutuksia. (Museovirasto 2009)

Kuvat 146-147 Närpiönjokilaakso ja Museosilta Närpiönjoella.

Rantatie (rky/m)

Rantatie Turusta Tornioon pitkin Pohjanlahden rannikkoa oli Ruotsin vallan aikana yksi kahdesta päätiestä Suomessa. Tieyhteys on muodostunut keskiajalla.

Närpiön keskusta (asutuskeskus)

Närpiön keskusta on alueellisesti merkittävä kaupunkikeskus, joka on yrityksiltään ja kaupunkikuvaltaan monipuolinen suhteessa asutuskeskittymän kokoon. Asutuksen historia juontaa juurensa 1300-1400-luvulle, mistä kertoo komea 1400-luvun kirkko. Keskusten asema on vahvistunut 1700-luvulla Vaasaan johtavan suoremman tien ja kivisillan rakentamisen sekä Kaskisten kaupungin perustamisen myötä ja myöhemmin teollisuuden ja kasvihuoneviljelyn myötävaikutuksesta.

Kuvat 148-152 Närpiön keskustan kaupunkikuvaa.

Närpiön kirkko ja kirkkotallit (RKY ja erillislailla suojeltuja rakennuksia)

Närpiön useaan kertaan laajennettu keskiaikainen kivikirkko, sen lähiympäristön pitkät kirkkotallirivit, lainamakasiini, pitäjätupa sekä pappila tekevät alueesta ainutkertaisen historiallisen kirkkomiljöön Suomessa. (Museovirasto 2009)

Ulkoviistein ja täyskorkein eteishuonein varustettu ristikirkko on valkeaksi rapattu. Kellotapuli vuodelta 1757 on rakennettu Matti Hongan johdolla ja se on tyypiltään pohjalainen renessanssitapuli. Kirkkotarhassa on kaksi hautakappelia. Punamullatut noin 150 kirkkotallia sijaitsevat tiiviisti vierekkäin kirkon ohittavan maantien molemmilla puolilla. Pienten, yksihuoneisten rakennusten pääty on tielle päin. Päädytään pidennetty, päreillä katettu harjakatto muodostaa suojan sisäänkäynnin ylle. Useimmat tallit ovat 1800-luvulta. (Museovirasto 2009)

Kuvat 153-155 Närpiön kirkko, kirkkotalleja ja hautausmaa. Kirkko sijaitsee mäellä jokilaakson yläpuolella. Vastapäisen selänteen päällä sijaitsevat nykyiset tuulivoimalat näkyvät myös kirkkomaalle.

Virkistys, matkailu ja luonto

Närpiön virkistysreitit sijoittuvat keskuksen itäpuolelle, mutta matkaa Vargbergetin virkistysalueen näköalatornille on silti noin 21 km, eivätkä tornin keskeiset näkymät avaudu Siltanevalle päin.

Jurvan alueen virkistysreitit sijoittuvat Siltanevasta koilliseen, metsäiselle alueelle, jossa on jo nykyisellään paljon tuulivoimarakentamista. Reittien yhteydessä, 8 km Siltanevan voimaloista, sijaitsee moottorirata.

Lähimmät majoituspalvelut sijoittuvat Jurvan Säläisjärvelle ja Närvijoen kulttuurimaisemaan yli 9 km päähän Siltanevan voimaloista.

Muut inventoidut kulttuuriympäristöt

Alueelliset vastuumuseoiden inventointitiedot kattavat lukuisten rakennettujen kulttuuriympäristöjen tiedot Närpiönjoe ja Närvijoen varren kulttuurimaisemissa. Inventoidut kohteet sijoittuvat painotetusti maakunnallisille arvoalueille ja jokia seurailevien teiden varsille sekä Jurvan ja Närpiön keskuksiin.

Inventoituja kohteita on osa-alueella myös Pirttikylässä ja Horonkylässä, joka sijaitsee Siltanevasta lähimmillään noin 10 km länteen. Horonkylä ja sen yhteydessä sijaitseva Virsirunoilija Simo Korpelan synnyinpaikka ovat olleet aiemmassa maakuntakaavassa nykyistä laajemmin maakunnallisesti arvotettuja kulttuuriympäristöjä.

Perinnebiotoopit (perinnemaisemat)

Närpiönjoen tai Närvijoen maisemissa ei ole juuri lainkaan inventoituja perinnebiotooppikohteita. Lähimmät kohteet sijaitsevat noin 30 km Siltanevasta.

Muinaisjäännökset

Närvijoen kulttuurimaisemasta on löydetty paljon jäännöksiä kivikautisesta asutusta. Kivikautisia, pronssikautisia, varhaismetallikautisia ja historiallisia muinaisjäännöksiä on seudun metsäisillä alueilla runsaasti, erityisesti Pirttikylästä etelään ja Närpiön keskustasta itään.

Närpiön ympäristössä on kolme valtakunnallisesti arvokasta muinaisjäännösaluetta. Finby Muliberget on viisikymmentä metriä pitkä kivistä kylmämuurattu kehämuuri, jota on käytetty humalan viljelyyn, Norrskogens Fäbobacke

on varhaismetallikautinen kiviröykkiö nykyisellä tuulivoima-alueella ja Lassanders jatulintarha. Kohteista ei avaudu merkittäviä näkymiä.

3.6 Muut kulttuurimaisemat

30 km säteellä Siltanevan voimaloista maisemallisesti huomionarvoinen kohde on ennen kaikkea Karijoki. Lisäksi vaikutusalueen reunamille sijoittuvat Sarvijoen kylä ja sen kulttuurimaisema sekä Närpiön rajalle sijoittuva Velkmossenin latomaisema.

Vaikutusalueelle sijoittuu kaksi retkeilyn ja siihen kytkeytyvän luonnonmaiseman kannalta huomionarvoisaa aluetta: Levanevan ja Pässilänvuoren muodostama alue vaikutusalueen koillisreunassa ja Parralta Karijoelle ulottuva alue, jota on käsitelty Teuvanjoen maisemakokonaisuuden yhteydessä. Pohjanlahden rannikko sijoittuu hankkeen teoreettiselle näkyvyysalueelle.

3.6.1 Karijoki

Karijoen alue on osa Lauhanvuori – Hämeen kangas Unesco Global Geopark- aluetta ja Karijoen keskustan läheisyyteen sijoittuu yksi alueen keskeisistä kohteista, Karijoen Susiluola.

Kulttuurimaisema muodostaa **Isojoki - Lapväärtinjokilaakson kulttuurimaisemat** maisema-alueen pohjoisimman osan. Karijoen muita arvokohteita ovat **Karijoen kotiseutumuseo ja Marttunen (rky/m) sekä Karijoen kirkkoymäristö (RKY)**. Karijoen kirkko on pienen, suomenkielisen ja ruotsinkielisen Pohjanmaan raja-alueelle 1800-luvun alussa perustetun seurakunnan ensimmäinen kirkko, joka on rakennettu tunnetun pohjalaisen kirkonrakentaja Salomon Köykan (Köhlström) johdolla (Museovirasto 2009).

Kuva 156 Karijoen kirkko

Karijoen Susiluola (VARK), Susivuori – Pyhävuori (matkailu) ja Pyhävuori (Natura)

Karijoen keskustan vieressä sijaitseva Susivuori on korkea kivikkoinen mäki muinaisrantoineen. Mäellä sijaitsee näköalatorni ja siellä on opetus- ja virkistystoimintaa sekä opasteita.

Karijoen Susiluola muodostuu laajasta vaakaraosta kalliossa. Luolan korkeus vaihtelee (70–195 cm), ja yli puolentoista metriä korkean alueen laajuus on noin 14 neliömetriä. Luolan sisällä ollut maata poistettaessa kiinnitettiin huomiota mahdollisiin työstettyihin esineisiin ja eläinten luihin. Seuranneissa arkeologisissa kaivauksissa luolasta löydettiin lisää esineitä ja tulenpidon merkkejä kerrostumista, jotka on ajoitettu luonnontieteellisin menetelmin paleoliittiselle kivikaudelle, viimeisen jääkauden keskellä vallinneen lämpökauden aikaan (noin 115 000–130 000 vuotta sitten). Luolan esineistä on erilaisia tulkintoja, mutta kohteen tutkijat katsovat löytöjen kuuluvan Neandertalin ihmisten käyttämään Mousterien-nimiseen työkalujen valmistustraditioon. (Museovirasto 2025)

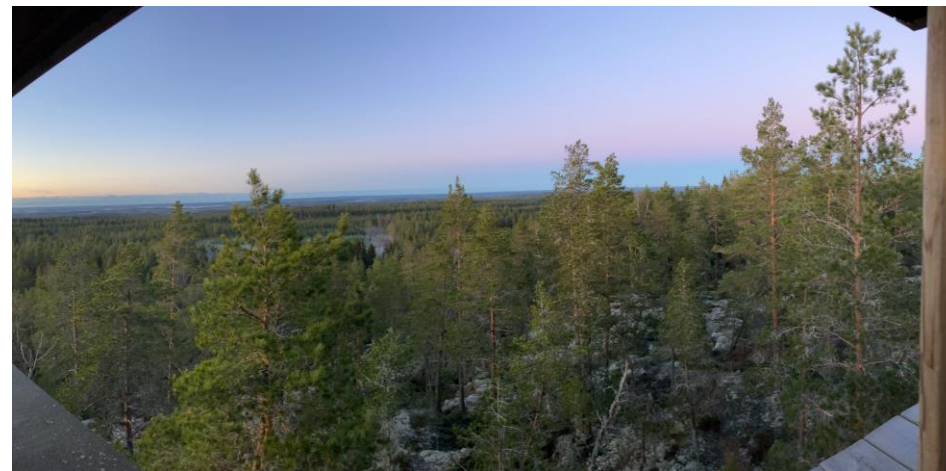

Kuva 157 Karijoen Susiluola

3.6.2 Pohjanlahden rannikko

Pohjanlahden rannikko sijoittuu lähimmillään Siltanevan hankkeen teoreettiselle näkyvyysalueelle 30-40 km päähän voimaloista. Rannikon maisema eroaa selkeästi Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan jokien kulttuurimaisemista meren, saariston ja niihin liittyvien sisämaasta osin poikkeavien elinkeinojen, kuten kalastuksen sekä merenkulku- laivanvarustus- ja luotsitoiminnan vuoksi. Rannikolla on tarkastelualueen läheisyydessä myös kaksi pientä ja historiallista kaupunkia: Kristiinankaupunki ja Kaskinen.

Sisämaan viljelylakeuksien maisemat kohtaavat Pohjanlahden rannikon kulttuurimaiseman paikoilla, jossa joet laskevat mereen. Pohjanlahden rannat ovat sisämaata vallitsevammin suomenruotsalaisen kulttuurin vaikutusalueita.

Kuva 158 Näkymä Susivuoren näkötorjista kohti horisontissa siintävää Pohjanlahden rannikkoa.

4 TUULIVOIMA JA MAISEMA

Tässä luvussa havainnollistetaan alustavasti voimaloiden suhdetta maisemaan ja sen ominaispiirteisiin. Maisemaselvityksen tarkastelut on tehty YVA-selostuksen taustaksi, eikä luku sisällä vaikutusten arviointia.

Voimaloiden näkymistä maisemassa voidaan tutkia ja havainnollistaa näkvyysalueanalyysien ja havainnekuvien avulla. Näkvyysalueanalyysi on tietokoneella tehty mallinnus, joka ennustaa voimaloiden näkymistä maisemassa saatavissa olevien paikkatietojen, mm. puuston korkeustietojen ja maaston pohjalta. Analyysi ennustaa näkvyvyyttä hyvin maaseutu ympäristössä, mutta rakennettuja ympäristöjä se ei osaa huomioida kunnolla. On tärkeää huomata, että näkvyysalueanalyysi esittää voimalan näkyväksi tietyssä kohdassa, jos siitä näkyy pienikin osa. Voimaloiden näkvyvyys voi siten olla monenlaista myös suurimman mahdollisen näkvyvyyden alueilla.

Havainnekuvat ovat tietokonemallinnuksen avulla tehtyjä kuvasovitteita, joissa voimalat näkyvät näkvyysalueanalyysin perusteella valituista kuvauspisteistä siinä, mihin ne on suunniteltu. Havainnekuvien avulla on mahdollista saada vaikutelma voimaloiden mittakaavasta eri etäisyyksiltä tarkasteltuna ja tarkastella voimaloiden näkymisen tapaa erilaisissa ympäristöissä.

Tarkemmat kuvaukset näkvyysalueanalyysin ja havainnekuvien teknisestä toteutuksesta löytyvät YVA-selostuksesta.

4.1 Tuulivoimalat maisemassa

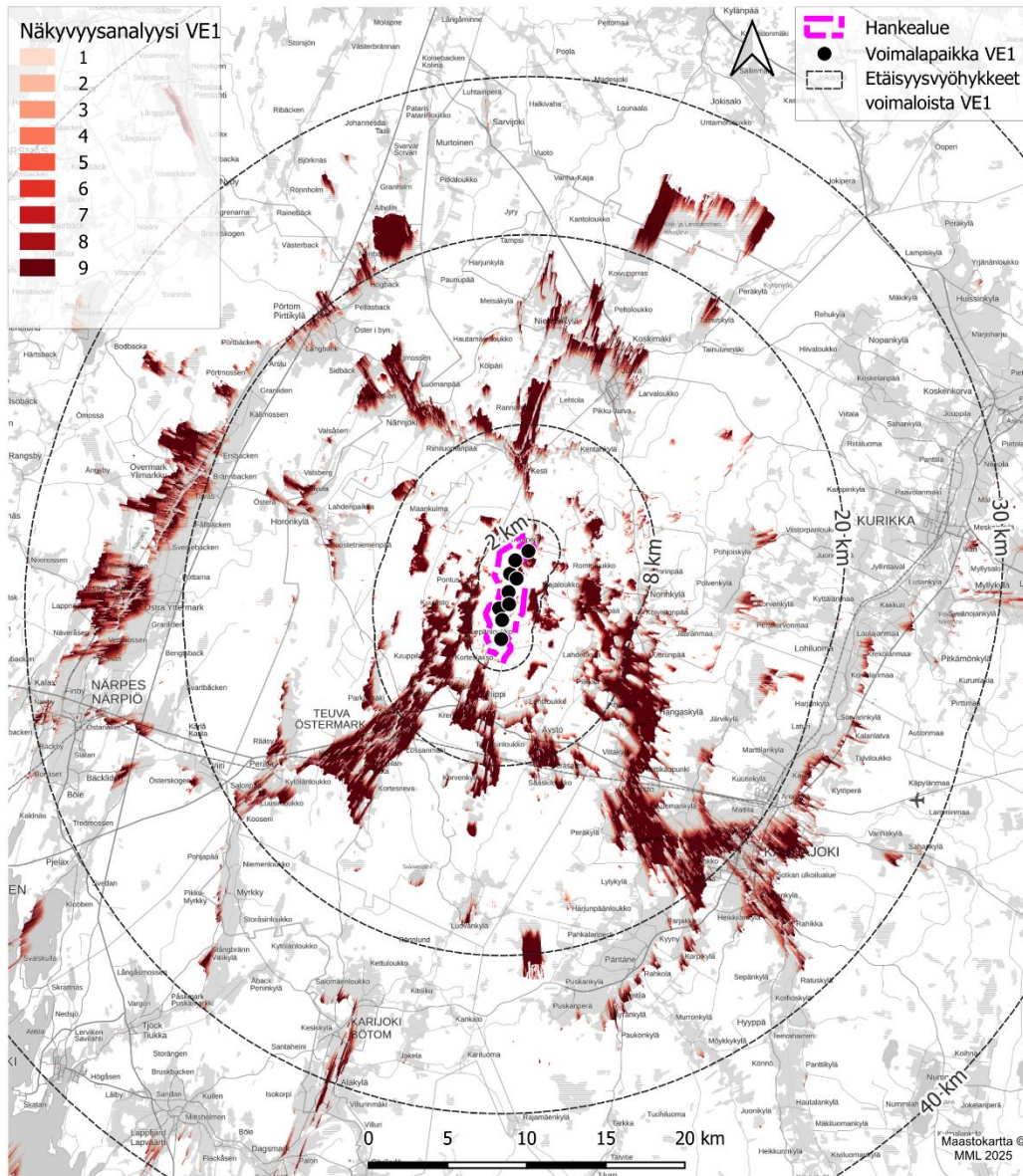
Tuulivoimalat ovat nykyisellään näkyvä elementti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon maisemassa, ja tuulivoimaa suunnitellaan seudulle edelleen lisää. Siltanevan hankkeella on kaksi erilaista voimaloiden sijoitteluvaihtoehtoa: 9 tuulivoimalan vaihtoehto VE 1, ja 8 tuulivoimalan vaihtoehto VE2. Vaihtoehdon VE1 yhdeksäs voimala sijoittuu hankealueen pohjoispäähän.

Hankkeen näkymisen tapa maisemassa on verrattain yksiselitteinen: Voimalat näkyvät pitkälle laajojen avoimien maisematilojen, käytännössä peltomaiden yli teiltä ja pihapiirien reunoilta. Siltanevan hankkeen

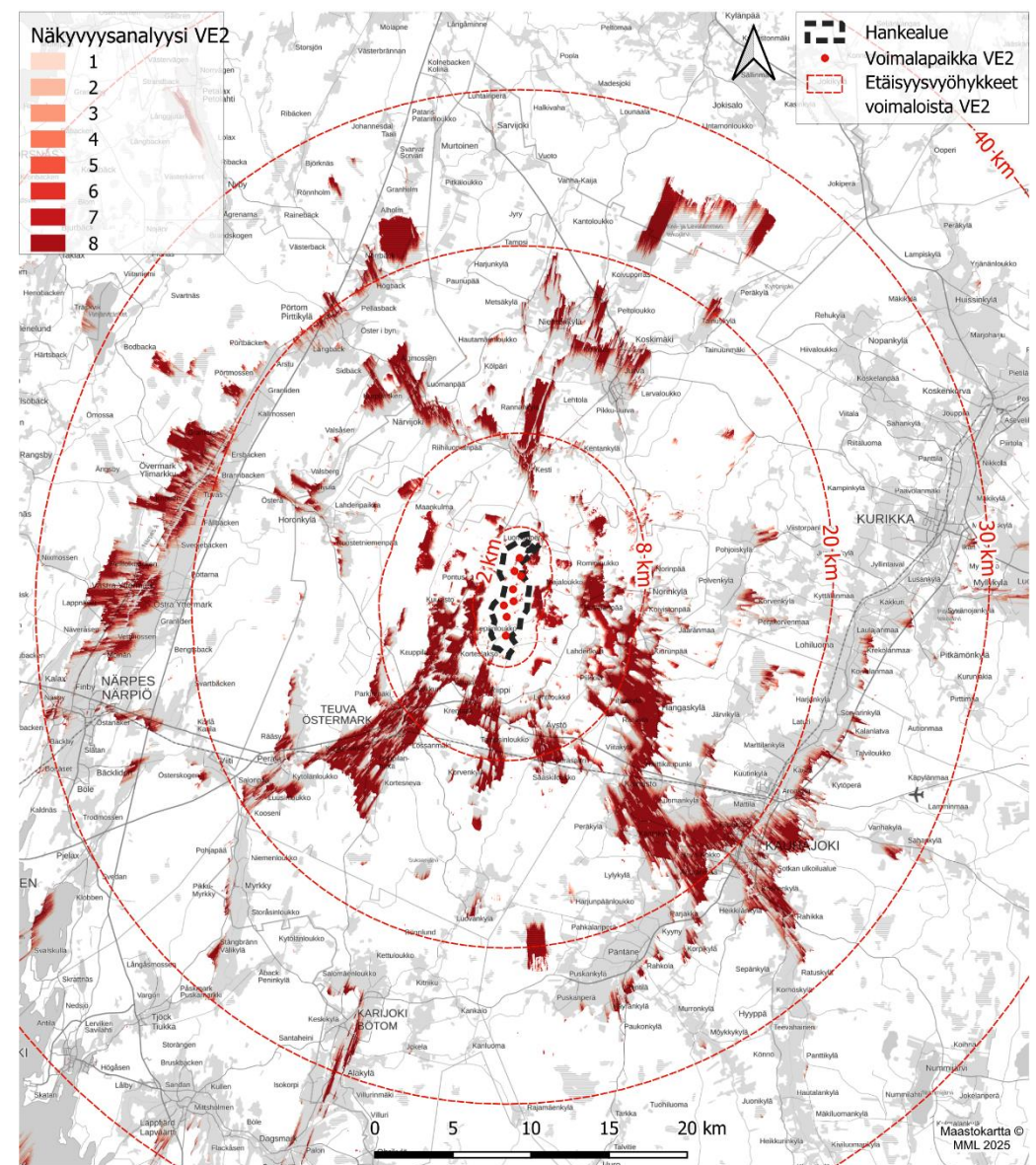
vaikutusalueella on paljon tällaisia avoimia lakeuksia. Laaksotilojen suuntautumisen, vaihtelevan leveyden ja etäisyyden vaikutuksesta voimalat eivät kuitenkaan näy tasapuolisesti kaikille lakeuksille. On myös huomionarvoisaa, että voimalaryhmä on nauhamainen, joten etelästä ja pohjoisesta avautuvissa näkymissä se hahmottuu maisemassa kapeana ryppäänä, kun taas idästä ja lännestä katsoessa leveänä rintamana.

Lisäksi voimalat näkyvät joistakin näköalatorneista. Siltanevan näkymistä näköalatorneista vähentää se, että tunnetuimpien näköalatornien keskeiset rinnenäkymät eivät suuntaudu Siltanevalle päin, eikä ainakaan kaikilta torneilta näy puuston yli lakialueen suuntaan.

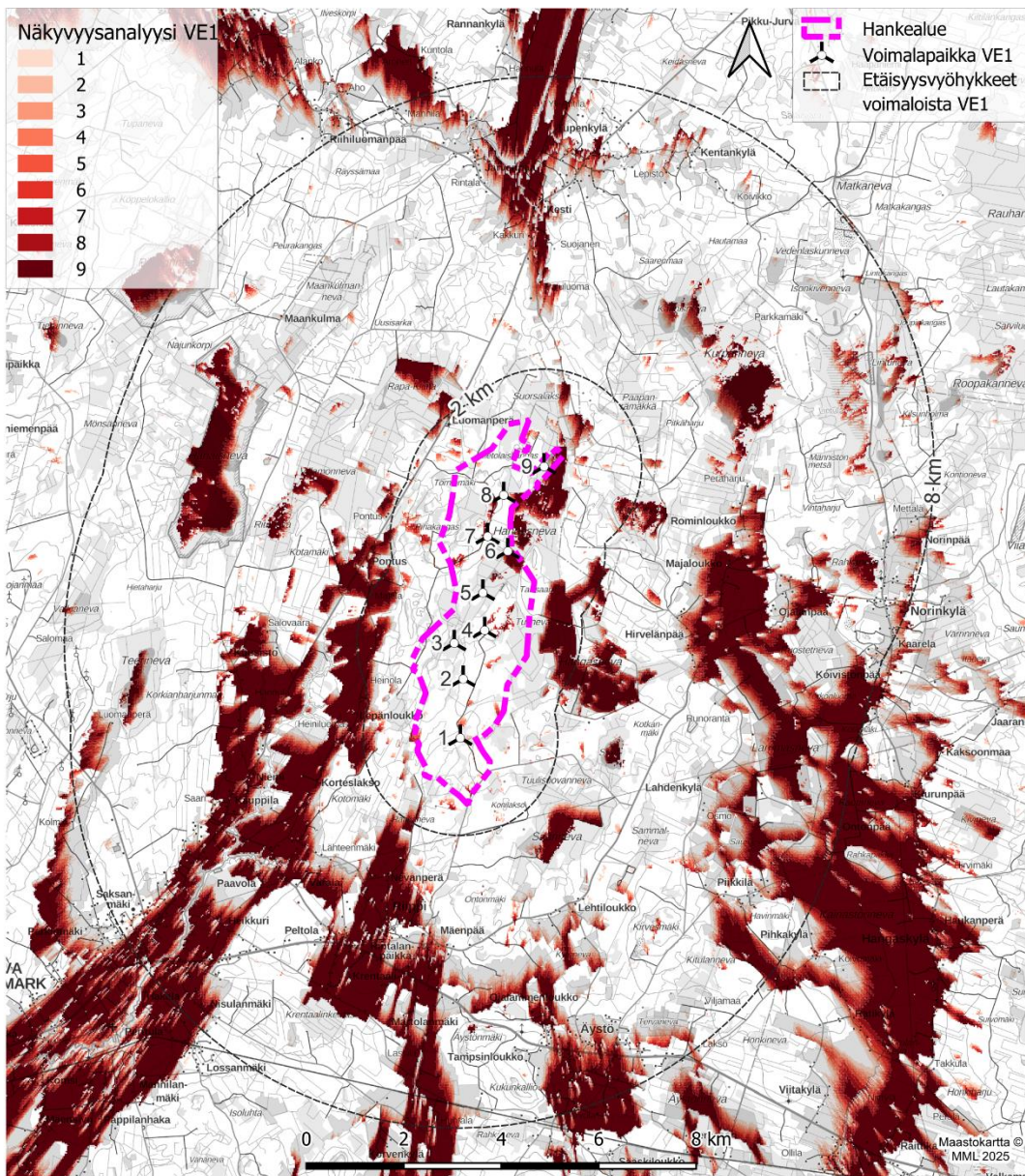
Seuraavien sivujen kuvat pyrkivät havainnollistamaan hankkeen näkymistä vaikutusalueella ja sen erityyppisissä ympäristöissä.

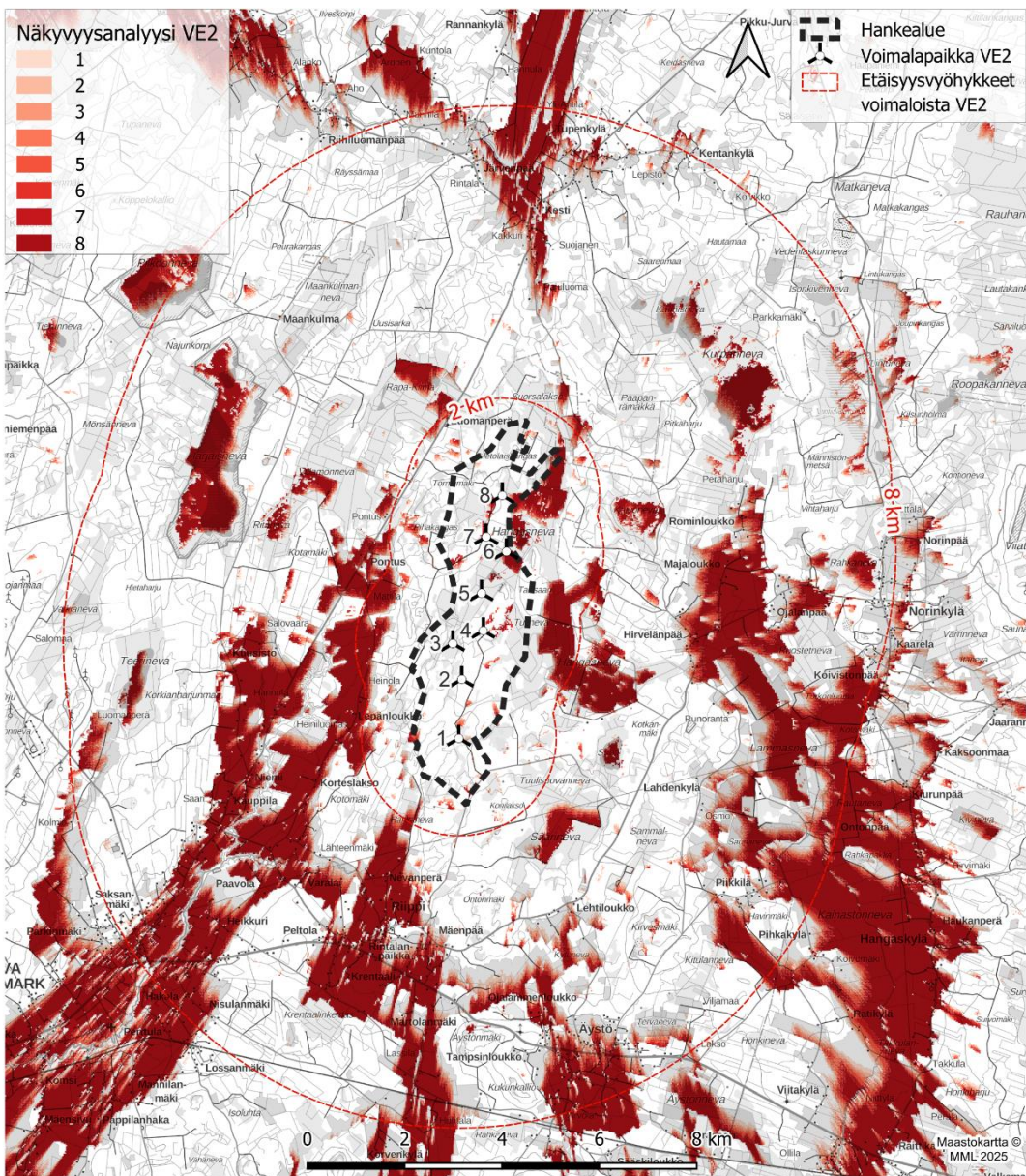
Kuva 159 Näkyvyysalueanalyysikartta kuvaa voimaloiden näkymistä tuulivoimahankkeen vaikutusalueella vaihtoehdossa VE1, 9 voimalaa. Tarkastellussa mittakaavassa kartalla huomiota on erityisesti voimaloiden laaja näkyminen Teuvan ja Kainaston viljelymaisemiin sekä Kauhajoen keskustan ympäristön viljelymaisemiin. Analyysi näyttää melko laajaa näkyvyyttä myös Jurvan suunnalle ja Närpiön pohjoispuolelle, mutta Jurvassa näkyvyys tärkeimmille teille ja asutukselle vaikuttaisi käytännössä vähäisemmältä kuin analyysin tulos tässä mittakaavassa näyttää. Närpiössä taas näkymät Siltanevaan avautuvat jo varsin kaukaa ja maisemaa hallitsevat nykyisellään läheltä näkyvät voimalat.

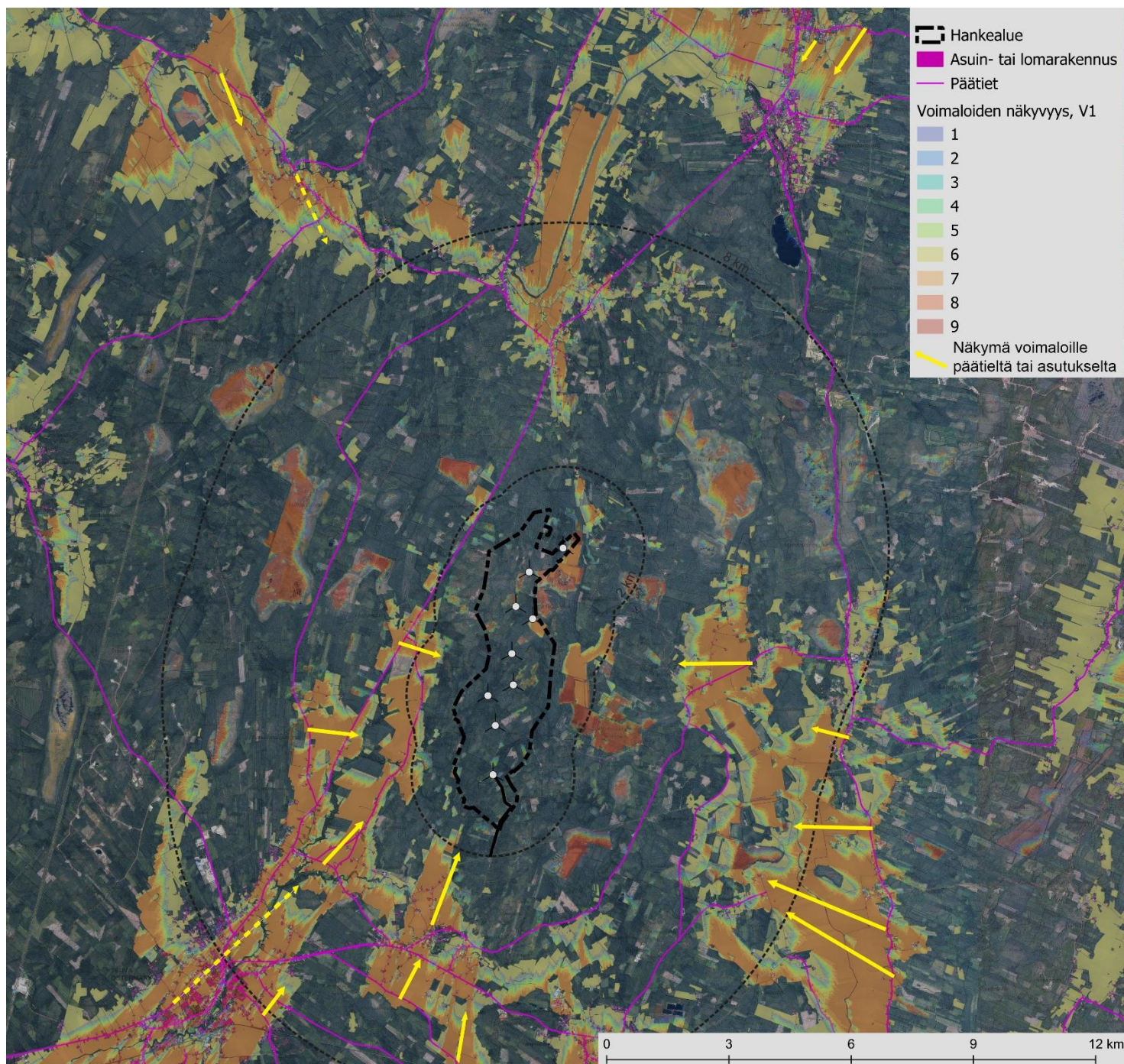
Kuva 160 Vaihtoehdossa VE2, 8 voimalaa, näkyvyysalueet ovat hyvin samankaltaisia kuin vaihtoehdossa VE1, kuitenkin siten, että maisemassa näkyy pääsääntöisesti 1 voimala vähemmän ja se sijoittuu pohjoisessa vähän lähemmäs Jurvan suunnan maisemia.

Kuva 161 Näkyvyysalueanalyysin tarkennus hankkeen lähivaikutusalueesta, vaihtoehto VE1 (9 voimalaa).

Kuva 162 Näkyvyysalueanalyysin tarkennus, vaihtoehto VE2 (8 voimalaa).

Voimalat lakeuksien yllä

Siltanevan voimalat näkyvät maisemassa eniten juuri lakeuksien kulttuurimaisemiin, mutta näkyvyys vaihtelee suuresti avoimien lakeuksien välillä. Näkyytyteen vaikuttavat erityisesti maisematilan suuntautuminen ja etäisyys voimaloihin. Voimalat näkyvät laajasti maisemiin, joista avautuu pitkiä näkymiä laaksotilojen suuntaisesti kohti voimaloita. Tällaisia lakeuksia löytyy erityisesti Teuvanjoelta, Teuvan taajaman pohjois- sekä eteläpuolilta, Kainaston viljelylakeuksilta ja Äystöstä. Näkyvyys on melko laajaa myös Jurvan suunnan lakeuksille. Voimalaryhmä erottuu useampiin keskeisiin näkymien suuntiin melko kapeana muodostelmana, laajoja näkymiä Siltanevan voimalaryhmälle avautuu Kauppilasta ja Kainaston lakeuksien pohjoisosasta.

Siltanevan voimalat voisivat teoriassa näkyä nauhamuodostumana idän suunnalla virtaavalle Kyrönjoelle ja lännessä sijaitsevalle Närpiönjoelle. Käytännössä kuitenkin näkymät näille jokien ydinalueille jäävät laaksojen suuntautumisen ja etäisyyden vuoksi huomattavankin vähäisiksi. Jokilaaksojen yli avautuvat näkymät eivät ole riittävän pitkiä, jotta voimalat näkyisivät enää pääsääntöisesti noilla etäisyyksillä horisontin puuston yli. Eniten näkyytyttä muodostuu näkyyvyysalueanalyysissä Närpiönjokilaakson länsireunalle, Siltanevan kaukovaikutusalueen maisemiin joihin Närpiön rannikon omat voimalaryhmät kuitenkin näkyvät nykyisellään läheltä ja hallitsevasti ja Siltaneva jää lähes huomaamattomaksi.

Kuva 163 Voimaloille suuntautuvia näkymiä pääteiltä ja asutukselta hankkeen keskeisiltä näkymäalueilta.

Voimalat tiemaisemissa, kylissä ja taajamissa

Voimalat näkyvät laajasti erityisesti Teuvan, Kainaston ja Norinkylän tiemaisemissa ja myös joissakin Jurvan suunnan näkymissä. Parhaiten voimalat näkyvät peltoteille, joiden varrella ei ole näkymää peittävää asutusta. Lähivaikutusalueelta tarkasteltuna voimalat näkyvät tiemaisemissa usein käytännössä teiden varren rakennettujen ympäristöjen ylitse. Voimalat näkyvät myös kyläasutuksille, jotka sijoittuvat nauhamaisesti tien varrelle siten, että avoimet peltonäkymät aukeavat asutukselta voimaloille päin.

Tiiviimmin rakennettuihin asutuskeskuksiin voimalat eivät useimmiten näy, vaikka näkyvyysalueanalyysi niin näyttäisi, sillä näkyvyysalueanalyysi ei huomio rakennetun ympäristön vaikutusta. Se näyttää juuri taajamaympäristöihin tyypillisesti selkeää näkyvyyttä, vaikka sellaista ei käytännössä voisi muodostua lainkaan. Taajamista voimalat voivat näkyä paikallisesti Teuvaan, sillä Kaskisentie on Teuvalla suuntautunut suoraan kohti voimaloita. Voimalat näkyvät myös melko laajasti Kauhajoen asutusta ympäröiviin viljelymaisemiin, vaikka näkyvyys rakennettuun kaupunkiympäristöön on tuolla etäisyydellä jo epätoennäköistä. Siltanevan voimalat eivät vaikuttaisi näkyvän myöskään Jurvan keskustaan, maan tasolta katsottaessa, vaikka ne näkyvät muutoin selkeästi Jurvan maisemiin.

Voimalat korkeissa näkymissä

Voimalat näkyvät erittäin vähäisesti korkeissa näkymissä, sillä seudulla on vähäisesti korkeita maastonkohtia ja ne ovat pääasiassa metsäisiä. Voimalat eivät juurikaan näy myöskään korkeilta selännereunoilta laaksojen yli, eivätkä edes useimmista seudun torneista, lukuun ottamatta Kainaston Sööperinnevan lintutornia, josta ne näkyvät hyvin. Esimerkiksi Susivuoren ja Pahkakallion näkötorneilla maasto ja keskeiset näkymät eivät ole suuntautuneet kohti Siltanevaa. Voimalat voivat kuitenkin näkyä pienelle alueelle, Parran vapaa-ajan keskuksen laskettelurinteen hissin yläpäähän.

Voimalat luonnonmaisemissa

Voimalat näkyvät seudun luonnonmaisemalle tyypillisiin avosuomaisemiin, erityisesti hankkeen lähivaikutusalueelle sijoittuviin kohteisiin. Voimaloiden näkyvyys korostuu pimeässä luonnonmaisemassa yöaikaan. Toisaalta seudun säilynyt avosuoluonto on verrattain vähäistä verrattuna vaikutusalueesta

etelään ja pohjoiseen sijaitseviin alueisiin. Seutu ei ole kokonaisuudessaan luonnonmaisemaltaan erityisen herkkää. Erityisesti pitkiä avoimia vesistönäkymiä on verrattain vähäisesti.

Sähkönsiirto maisemassa

Siltanevan sähkönsiirtolinja on lyhyt ja suunniteltu toteutettavaksi hankealueelle maakaapelina metsästysmajalta Riipin kylään vievän tien varrelle. Linjan rakentaminen leventää Riipinmäen metsätien tieaukkoa joitakin metrejä noin 850 m matkalta.

4.2 Tuulivoimahankkeiden maisemakuvalliset yhteisvaikutukset

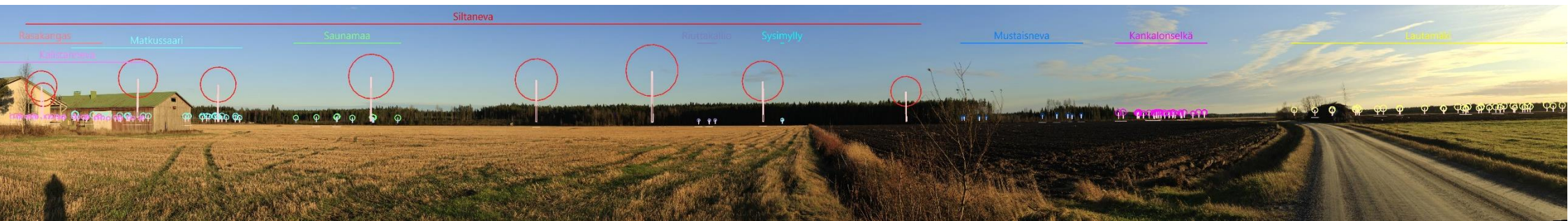
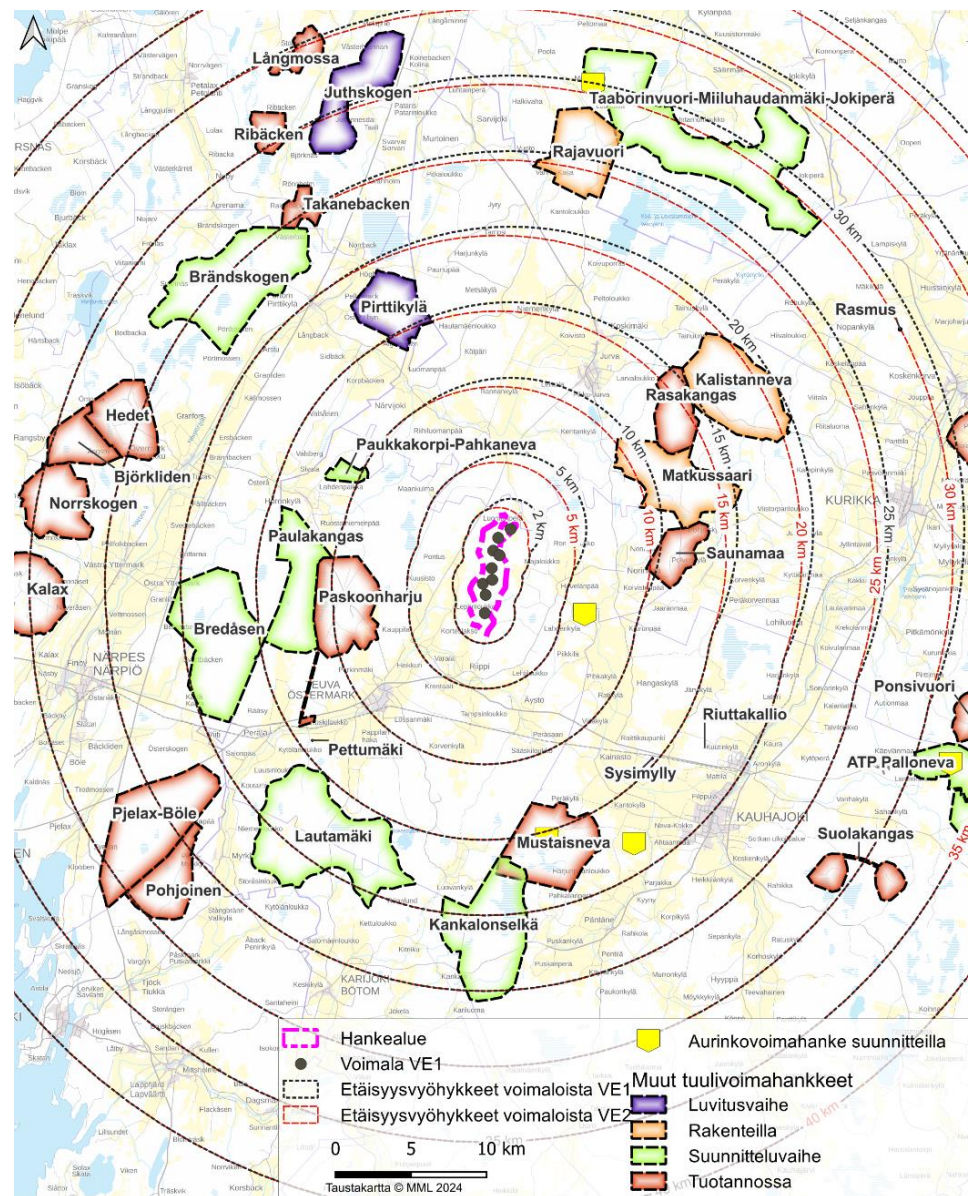
Tuulivoimahankkeet näkyvät nykyisellään toistuvasti seudun maisemassa, mutta tuulivoimaloita ei kuitenkaan ole mahdollista havaita läheskään kaikilta seudun avoimilta alueilta. Oheinen kartta esittää sekä tuulivoiman rakentamisen tämänhetkisen tilanteen, että tuulivoiman tällä hetkellä suunnitellun tulevaisuuskuvan.

Jos kaikki kartan tuulivoimahankkeet toteutuvat, tuulivoima näkyy seudulla nykyistä laajemmin. Siltaneva muodostaa Norinkylän suunnalle yhteisvaikutuksia jo olemassa olevien Rasakankaan ja Saunamaan sekä rakenteilla olevien Matkussaaren ja Kalistannevan kanssa. Vaikutusalueen eteläpuolella olevat hankkeet muodostavat yhteisvaikutuksia Teuvan ympäristöön, Siltanevan sijoittuessa hieman syrjemmäs Teuvan ympärille sijoittuvasta muusta ryhmittymästä.

Yhteisvaikutusten kuvasovitteista on mahdollista huomata, että Siltaneva sijoittuu periaatteessa samoihin näkyviin monien muiden hankkeiden kanssa. Rinnakkaishankkeet eivät kuitenkaan tyypillisesti näy kovin paljon puuston ylitse niissä näkymissä, joissa Siltanevan voimalat näkyvät suurina. Ilmiö johtuu siitä, että Siltaneva sijoittuu lähivaikutusalueensa suhteen lähes kokonaan erilleen muista hankkeista. Tärkeimmät Siltanevaan liittyvät yhteisvaikutukset muodostuvatkin monisuuntaisesti eli voimalaryhmät näkyvät samoihin maisemiin eri suunnista, eivät samoissa näkymissä.

Kuvat 164-165 Kartta esittää jo tuotannossa olevat tuulivoima-alueet ja niiden lisäksi suunnittelu- rakennus- ja luvitusvaiheissa olevat hankkeet.

Alla oleva symbolikuva (Kuvauspiste 4, Mattila / Pontus, 2 km voimaloista) esittää siltanevan hanketta (punainen), suhteessa 20 km säteellä siitä sijoittuvien muiden hankkeiden näkymisen mittakaavaa. Käytännössä muut hankkeet näkyvät etäisyyksien vuoksi samaan suuntaan avautuvissa näkymissä korkeintaan melko vähäisesti puuston yli.

4.3 Voimalat pimeässä ja hämärässä maisemassa

Voimalat näkyvät maisemassa yöllä linkkimastomaisesti ja hämärän aikaan vilkkuvina. Voimalat varustetaan lentoestevaloilla, joita koskevat vaatimukset määritellään Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom) haettavassa lentoesteluvassa. Kun tuulivoimalan lavan korkein kohta nousee yli 150 metrin korkeudelle maanpinnasta, ohje edellyttää käytettäväksi päivällä konehuoneen päälle asennettavia B-tyyppin suuritehoisia 100 000 cd (2 x 50 000 cd täyttää vaatimukset) valkoisia vilkkuvia valoja, hämärällä voidaan käyttää vastaavasti B-tyyppin suuritehoisia 20 000 cd (2 x 10 000 cd) valkoisia vilkkuvia valoja ja yöllä joko B-tyyppin suuritehoisia 2 000 cd valkoisia vilkkuvia valoja tai B-tyyppin keskitehoisia 2 000 cd punaisia vilkkuvia tai kiinteitä punaisia valoja. Lentoestevalojen valovoimaa voidaan vähentää hyvissä näkyvyyssolosuhteissa. Tuulivoima-alueen lentoestevalojen tulee välähtää samanaikaisesti. Mikäli voimalan tornin korkeus on 105 metriä tai enemmän maanpinnasta, tulee tornin välikorkeuksiin sijoittaa A-tyyppin pienitehoiset 32 cd lentoestevalot tasaisin, enintään 52 metrin välein. Alimman valotason tulee jäädä ympäröivän puuston yläpuolelle. (Ympäristöministeriö 2024)

Oheiset otteet pimeän ajan havainnekuvista esittävät Siltanevan voimaloiden näkymistä pimeässä eri tavoilla. Roottorien lavoissa ei ole valoja, joten valot eivät näy suoraan niihin kohteisiin, johon näkyy ainoastaan roottorin lavan osia. Yleisesti ottaen valojen aiheuttama muutos maisemaan on huomattava erityisesti silloin kun niitä näkyy paljon lähietäisyydeltä. Vaikutus vähenee etäisyyden kasvaessa, mutta myös kaukaa katsoessa valot voivat erottua maisemassa selvästi sellaisissa näkymissä, joissa on vähäisesti muuta valaistusta ja muuttaa osaltaan luonnon valojen, kuten tähtien, havaittua vaikutelmaa.

Kuten päivälläkin, Siltanevan voimalat näkyvät eri tavoilla eri ilmansuunnista tarkasteltuna: Idästä ja lännestä katsoessa valomuodostelma erottuu leveänä nauhana horisontissa, kun taas etelän ja pohjoisen suunnista katsottuna valot keskittyvät tiiviiksi ryhmäksi.

Kuvat 166-167 Tarkennukset pimeän ajan havainnekuvista 2 ja 5.

Havainnekuvaotteessa 2, Teuvanajokilaakson-Tiukanajokilaakson kulttuurimaisema, voimaloiden valot näkyvät tiiviinä ryhmittymänä viljelymaiseman ja se reunalla sijaitsevien rakennusten yli. Kuva on otettu lounaasta kohti voimaloita.

Havainnekuvaotteessa 5, Kainaston viljelylakeus / Hangaskylä, voimalat näyttäytyvät välivaikutusalueelta, kaakosta päin katsoessa, leveänä pisterivinä horisontin yllä. Kuvan vasemmassa reunassa näkyvät helminauhamaisesti myös Siltanevaa lähimmän rinnakkaishankeen, Paskoonharjun, voimaloiden ylimmät valot.

Alueen maisemapiirteet ja arvot – Horisontaalisia maisemia ja yritteliästä kulttuuriympäristöä varhaiselta kiviltaudelta tulevaisuuteen

Tarkastellun seudun maisemakuvalliset ja historialliset arvot liittyvät pääasiassa jokia ympäröivien lakeuksien avoimiin kulttuurimaisemiin ja maaseudun näyttäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Seudulla on myös suomalaisittain poikkeuksellinen varhaishistoria, alkaen jo jääkauden ajalta. Nykyiselläänkin maaseudun yhdyskuntarakenne on poikkeuksellisen tiheä, verkostomainen ja maisema pääasiassa elinvoimaisen oloinen. Seudun yritteliäisyys näkyy paikoitellen sekä vanhojen kylien että uudempien asutuskeskittymien rakennetuissa ympäristöissä. Kasvihuoneet ja tuulivoima edustavat maisemassa seudun uudempia elinkeinoja.

Lukuisten horisontaalisten lakeuksien ja muutamien Kyrönjoen latvahaarojen näyttävien laaksotilojen lisäksi maisemakuvassa näkyvät punaiset pohjalaistalot, monet peltoaitat ja kylien rakennetut ympäristöt nuorisoseuroineen, kirkkoineen ja muine julkisine rakennuksineen. Tiet johtavat mutkattomasti asutuskeskittymästä toiseen ja lakeuden maamerkit ja kylämaisemat levittäytyvät näkyvästi tieverkoston ympärille.

Maiseman muokkauksen historia on seudulla kaiken kaikkiaan pitkä. Luonnonmaisemalle tyypillisiä suoerämaita on hyödynnetty laaja-alaisesti maankäytössä. Monet säilyneet luonnontilaiset avosuolaikut on nyt suojeltu. Laajempien säilyneiden suomaisemien ympärille on perustettu Unesco Geopark, jonka keskeiset luonnonmaisemat sijoittuvat kuitenkin Siltanevan 30 km säteen vaikutusalueen ulkopuolelle, samoin kuin kansallispuistot ja maisemallisesti arvokkaat merenranta-alueetkin.

Tuulivoiman sijoittuminen maisemaan – laajat, mutta alueellisesti vaihtelevat näkymät lakeuksien yli

Maisemaselvityksen tarkastelualue on seutua, jonka maisemakuvassa tuulivoimalat näkyvät jo nykyisellään toistuvasti. Tuulivoima muodostaa maiseman tyyppipiirteen sijoittuen näkyvästi lakeuksien ja muille seudulle tyypillisten maisemaelementtien taustalle. Alavassa peltomaisemassa tuulivoimalat näkyvät metsäisiä seutuja selvästi laajemmin.

Tuulivoiman laajasta näkyvyydestä huolimatta voimalat eivät sinänsä vaikuta luonteeltaan Etelä-Pohjanmaalle vierailta maisemaelementeiltä. Seudun maisemaltaan arvokkaalle kulttuurimaisemalle ja jatkuvalla kylärakenteelle on muutoinkin tyypillistä monenlainen maiseman muokkaus ja siihen liittyvät maisemakuvassa näkyvästi esillä olevat elinkeinot. Tuulivoimaloiden kannalta on myös suotuisaa, että niitä kohti avautuvat näkymät aukeavat useimmiten peltojen ylitse, useiden kilometrien päästä voimaloista. Tällöin voimaloiden muusta ympäristöstä poikkeava mittakaava hahmottuu todellisuutta pienempänä ja voimalat suhteutuvat siten paremmin maiseman muihin elementteihin, esimerkiksi etualan rakennettuihin ympäristöihin.

Voimaloiden sopivuutta maisemaan edistää myös se, että seudulla on verrattain vähäisesti maisemakuivaltaan herkkiä luonnonmaisemia, joista avautuisi horisontaalisia näkymiä (esimerkiksi jyrkät maastonmuodot tai tunnelmalliset järvinäkymät) tai laajuudeltaan merkityksellisiä luontokokonaisuuksia. Järvien vähäisyyden vuoksi, loma-asutukselta voimaloille avautuvat näkymät jäävät myös verrattain vähäisiksi. Siltanevan voimalat muuttavat suojeltujen avosuomaisemien luonnetta erityisesti yöaikaan, mutta seudullisesti merkittävämät laajat avosuomaisemat sijaitsevat nykyisin painotetusti Siltanevan vaikutusalueen ulkopuolella.

Tuulivoiman tuotanto voi muodostua Etelä-Pohjanmaalla arvokkaan kulttuuri- maiseman kannalta häiritseväksi tilanteessa, jossa tuulivoimaa rakennetaan liikaa. Visuaallisen maiseman kestokynnys ylittyy viimeistään tilanteessa, jossa tuulivoimalat sijoittuvat horisontin ylle niin piikkilankamaisena nauhana, että horisonttiin ei enää avaudu laajoja voimalattomia näkymiä. Myös voimaloiden valot ja vilkkuminen hämärään aikaan voi muodostua voimaloiden määrää rajoittavaksi tekijäksi. Vaikka nykymaisemassa tilanne tuntuu vielä kaukaiselta, skenaario on lukuisien vireillä olevien tuulivoimahankkeiden vuoksi huomion- arvoisa. Seudulle tuulivoimaa suunniteltaessa tulisikin miettiä, mihin näkymä- akseleihin tai alueille tuulivoimaa ei suunnitella lainkaan. Maiseman elinvoi- maisuuden kannalta keskeistä on luonnollisesti myös tuulivoima-alueiden si- joittaminen siten, ettei toiminta aiheuta häiriötä lähialueen asutukselle eikä muulle toiminnalle eikä tarve seudun viimeisiä säilyneitä suoalueita ja van- hoja metsiä. Siltanevan voimalat sijoittuvat kohtalaisen edustavasti suhteessa seudun keskeisiin suoalueisiin ja hankealueelle ja sen viereen sijoittuvat metsälaikut voidaan huomioida suunnittelussa, koska voimaloita ei sijoitu niille.

Yhteisvaikutusten osalta on huomioitavaa, että Siltanevan hanke sijoittuu lä- hivaikutusalueensa osalta erilleen seudun muista hankkeista tai hankeryh- mistä. Tämän takia hankkeiden väliset suorat yhteisvaikutukset eivät ole eri- tyisen suuria, mutta tuulivoimahankkeet sijoittuvat toisaalta hieman hajanai- semmin maisemakuvaan.

5.1 Lähteet

Arkkitehdit Lång-Kivilinna & Larikka 2018. Maakunnallisesti arvokkaat modernit kulttuuriympäristöt Pohjanmaalla. teksti: Kati Vuohijoki, Laura Larikka. <https://www.obotnia.fi/assets/Sidor/1/50/Selvitykset/MODERNIT-KULTTUURIYMPARISTOT-POHJANMAALLA-20181128.pdf>

Asunmaa, R. 2014. Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotukset Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi OSA 2. Päivitys- ja täydennysinventointi. Etelä-Pohjanmaan liitto. https://epliitto.fi/tiedostot/ehdotukset_maisema-alueiksi_2_2014.pdf

Etelä-Pohjanmaan liitto, 2024. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, kaavaselostus <https://epliitto.fi/tiedostot/Etel%C3%A4-Pohjanmaan-maakunta-kaava-2050-Kaavaselostus.pdf>

Etelä-Pohjanmaan liitto 2005. Kokonaismaakuntakaava. <https://epliitto.fi/aluesuunnittelu-ja-liikenne/maakuntakaavat/kokonaismaakuntakaava>

Jolkkonen-Porander N., 2017. Rakentamisen tyylit – Pohjalaiset piirteet rakentamisessa. Kauhajoen kulttuuriympäristökasvatuksen sivut. <https://peda.net/hankkeet/hyyp%C3%A4njokilaakso/rakentamisen-tyylit>

Kalmbergin kartasto Kurikka, Kauhajoki, Teuva, Karijoki & Kalmbergin kartasto Jurva, Teuva, Kurikka, Petolahti, Maalahti, Pirttikylä, Isokyrö, Laihia, 1855. Kansalliskirjasto. <https://www.finna.fi/>

Kioski-sovellus / Inventointi (vuosiluku). Etelä-Pohjanmaan rakennusinventointien tiedot. Seinäjoen museot ja kulttuuriympäristö.fi. https://www.kulttuuriymparisto.fi/sovellus/asp/k3/k3_default.aspx

Kuoppala, A., Asunmaa, R., Purola, H. 2013a. Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 2013a. <http://www.maaseutumaaisemat.fi/wp-content/uploads/2011/09/EPO-raportti-valtakunnalliset.pdf>

Kuoppala, A., Asunmaa, R., Purola, H. 2013b. Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotukset Pohjanmaan, Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi 2013. Pohjanmaan liitto, Etelä-

Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto. <http://www.maaseutumaaisemat.fi/wp-content/uploads/2014/02/EPO-raportti-maakunnalliset.pdf>

Lauhanvuori – Hämeen kangas Geopark, 2023. <https://lhgeopark.fi/>

Lommi J., Mähönen M. & Nieminen M., 2023. Teuvan Siltanevan hankealueen luontoselvitykset vuonna 2023. Faunatican raportteja 117/2023.

Metsähallituksen perinnebiotooppiaineisto 2023.

Maanala Oy, 2023. Teuva - Siltanevan alueen arkeologinen inventointi, 2023. Poutiainen H., Tolvi A., Tuomenoja S.

Museovirasto 2009. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx

Museovirasto 2025. Kulttuuriympäristön palveluikkuna. <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Niukko, K. 2017. Etelä-Pohjanmaan maakunnallinen rakennusinventointi 2016–2017. Päivitetty 2019. Etelä-Pohjanmaan liitto. https://epliitto.fi/tiedostot/B_84_Maakunnallinen_rakennusinventointi_2016-17_korjattu_versio.pdf

Saatsi Arkkitehdit Oy 2021. Etelä-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön arvotus ja Etelä-Pohjanmaan uudemman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi sekä arvotus 5.3.2021. https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2021/03/B_97_Etela_Pohjanmaa-RKY-selvitys-yhteenveto-20210305_suojattu.pdf

Salervo, T., 1916. Lauri Harjulan talo Äystön kylässä. Museovirasto, Kansantien kuvakokoelma / Antellin kokoelmat. <https://www.finna.fi/Record/museovirasto.4B4B25B50F84964160D2325EC0661ED6?sid=4898699049>

Unesco 2024. UNESCO Global Geoparks. <https://www.unesco.org/en/igpp/geoparks/about>

Ympäristöhallinnon verkkopalvelu, 2025. Kansallismaisemat: <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/maisemat/kansallismaisemat> Natura 2000-alueet: <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet>

Ympäristöministeriö 1992. Maisema-aluetyöryhmän mietintö I. Maisemanhoito. Ympäristöministeriön Ympäristönsuojeluosasto, Työryhmän mietintö 66/1992. <http://hdl.handle.net/10138/29082>

Ympäristöministeriö, 2024. Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Päivitys 2024. Ympäristöministeriön julkaisuja 2024:29. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165785/YM_2024_29.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ympäristöministeriö, Syke 2021. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Etelä-Pohjanmaa. VAMA 2021. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_13%20Etel%C3%A4-Pohjanmaa_FI%20SVE_0_1.pdf

Pohjakarttojen lähteet

Maanmittauslaitoksen maastokartta 2024, Ortokuva ja Maastotietokannan aineistot.

Geologian tutkimuskeskus 2024. Maaperäkartan paikkatiedot.

Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) kartta-aineisto 2021.